

Rasspecifik avelsstrategi RAS för **Bichon Havanais**

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	5
Övergripande avelsmål för rasen	5
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	6
Nulägesbeskrivning.....	6
Populationsstorlek, registreringssiffror	6
Genomsnittlig kullstorlek	6
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	7
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn	7
Import av material från andra länder.....	7
Mål.....	8
Strategier	8
Prioriteringar och strategier för att nå målen	8
Hälsa	8
Nulägesbeskrivning.....	9
Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen	9
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik	9
Förekomst av reproduktionsproblem	10
Mål.....	10
Strategier	10
Prioriteringar och strategier för att nå målen	10
Mentalitet och bruksegenskaper	11
Nulägesbeskrivning.....	11
Ev. jaktprov, bruksprov, mentaltest, mentalbeskrivningar, enkätsvar	11
Mål.....	12
Strategier	12

Exteriör	12
Mål	12
Strategier	12
Summering.....	13
Källhänvisningar.....	133

Inledning

Denna avelspolicy syftar till att behålla friskheten i rasen samt att belysa vikten av avel mot den av rasstandarden fastställda utseende och typ.

Gäller alla uppfödare och hanhundsägare (som lånar ut sin/sina hanar till avel), även de som inte är medlemmar i rasklubben.

Uppfödare och hanhundsägare inom Bichon Havanais följer de lagar och förordningar som rör avelsarbete såsom

- Europarådets konvention till skydd för sällskapsdjur
- Djurskyddslagen med regler och förordningar
- SKK:s grundregler
- Rasklubbens RAS-dokument med dess specifika formuleringar rörande avel med Bichon Havanais.

Att uppfödare och hanhundsägare inom Bichon Havanais;

- samarbetar aktivt för rasens bästa
- medverkar aktivt till att fakta kring rasen kan insamlas via hälsoundersökningar, enkät o dyl.
- uppmuntrar aktivt valpköpare att delta i hälsoundersökningar, enkät osv.
- medverkar aktivt till att bevara rasens genetiska mångfald till eftervärlden
- medverkar aktivt till att motverka inavel och dess effekter på hundens hälsa och välbefinnande- använder inte för unga individer i avel
- använder till avel endast mentalt, funktionellt och exteriört rastypiska hundar
- undviker extremavel

Generellt om rasen

Den allmänna uppfattningen är att Bichon Havanais är en mentalt stabil hund. Den är en glad och samarbetsvillig ras som trivs med det mesta familjen sysslar med.

I rasstandarden kan man läsa;

”Rasen är synnerligen uppmärksam, vilket gör den lätt att träna den till vaksamhet. Till sättet är Bichon Havanais tillgiven och av naturen gladlynt, vänlig, charmig, munter och något av en clown.”

Det finns några få individer i rasen som är utbildade servicehundar.

Det finns totalt 19 Havanaiser som har en MH beskrivning per 2013 samt 8 som har genomfört BPH. I de hälsoenkäter som genomförts så har också frågor om mentalitet funnits med, och svaren visar att Havanaisen är en mentalt stabil hund som mycket väl passar in i beskrivningen i rasstandarden.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Havanaisen härstammar ursprungligen från Medelhavsområdet och fördes därifrån till Kuba av sjömän. Hur rasen fått sitt namn finns det två teorier om. Den ena menar att namnet syftar på Kubas huvudstad Havanna, medan den andra menar att det är havannacigarrens färg som har gett rasen sitt namn.

I Medelhavsområdet dog rasen mer eller mindre ut, medan den fortsatte att utvecklas på Kuba, där den var mycket uppskattad som sällskapshund åt aristokratin.

Under Fidel Castros övertagande av Kuba flydde aristokratin och en del tog med sig sina Havanaiser för att starta ett nytt liv någon annanstans.

I början av 70-talet byggdes rasen upp på nytt i USA utifrån 2 linjer (8 hundar), (källa; Dorothy Goodale, Havanese) och har därefter spridits runt om i världen. Eftersom man hade få individer att avla på från början så linjeavlades de första generationerna rätt så hårt.

Rasen finns numera på flera kontinenter och i många länder.

Bichon Havanais är en relativt ny ras i Sverige och även i Europa. De första hundarna importerades till och registrerades i Sverige 1988, och de första kullarna registrerades 1989. Även här i Sverige och i Europa så bedrev man tät linjeavel från början på grund av att det fanns så få individer att avla på. Rasen var då helt beroende av nya importer. Under åren har man sett att pälsarna har blivit längre och rakare, individerna lite större i storlek, och att valpar vid födseln och kullstorlekar har blivit större.

Det är en ras som under flera århundraden har avlats som sällskapshund, är mentalt stabil och mycket social med både djur och människor.

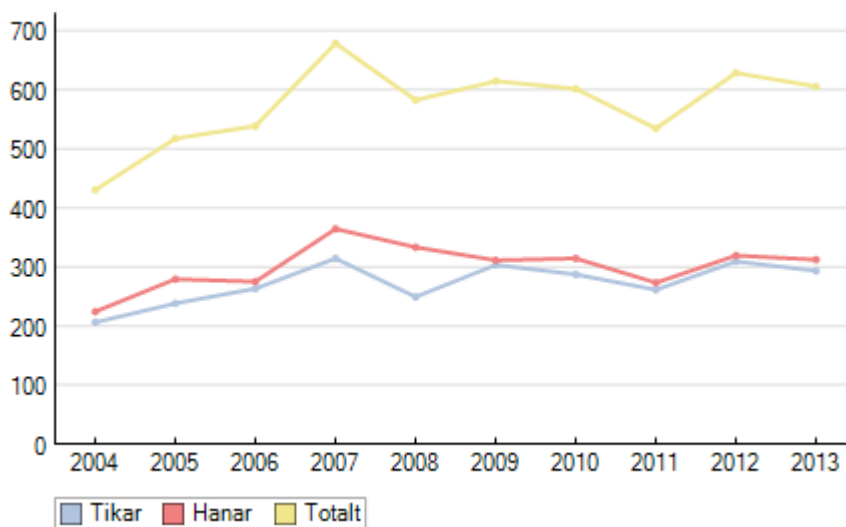
Övergripande avelsmål för rasen

Att förhindra inavelsdepression och bevara den genetiska mångfalden och friskheten i rasen.

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

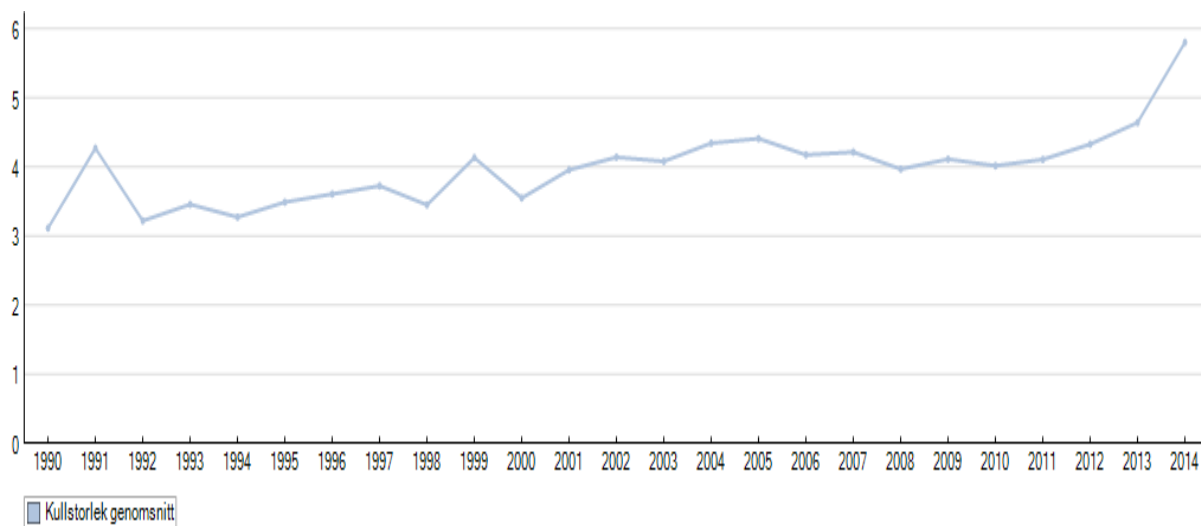
Populationsstorlek, registreringssiffror

Antalet registreringar har varit relativt jämna de senaste åren.

Genomsnittlig kullstorlek

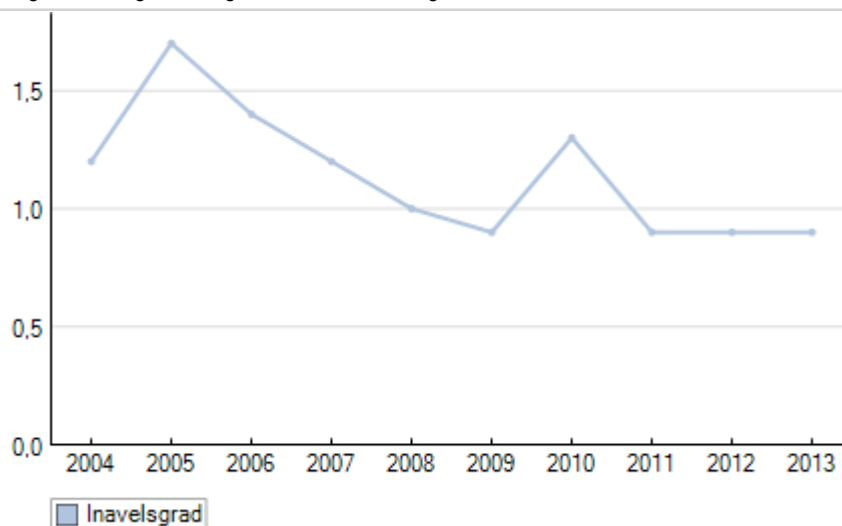
Den genomsnittliga kullstorleken har ökat från 3,1 (1990) till 4,3 (2013).

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inavelsgrad	1,2 %	1,7 %	1,4 %	1,2 %	1 %	0,9 %	1,3 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Fördelning parningar i %	Kullar födda									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Upp t.o.m. 6,25%	85	111	127	151	144	147	138	132	128	131
6,26% - 12,49%	3	2	2	5	4	0	1	1	1	0
12,5% - 24,99%	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
25% -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Rekommendationen för inavelsgrad för enskild kull är max 5 %.

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn

Vi ser inte någon överanvändning av specifika hanar, varken per år eller totalt under en tioårsperiod (2004-2013). Det vi kan konstatera ifrån barnbarnskurvor är att de flesta avelsdjur som har flest barnbarn är några av de tidigaste avelsdjuren som också har varit friska och gett friska avkommor enligt den information vi har.

Ålder vid första valpkull är övervägande 2-3 år, både för tikar och hanar.

Import av material från andra länder.

Ett antal importer förekommer varje år. De senaste 10 åren ca 15-20 individer per år.

Mål

Att förhindra inavelsdepression och bevara den genetiska mångfalden och friskheten i rasen.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Populationsstatistik grundat på SKK:s rasdata samt avelsdata inklusive

hanhundsanvändning publiceras på klubbens hemsida 1 gång/år.

Genom att öka antalet obesläktade individer som används till avel och målet är att behålla den totala inavelsgraden i populationen till lägre än 2,5 %.

Genom att följa SKK:s avelskommitté's rekommendationer att se över hela populationen av potentiella avelshanar, t ex hanar som är hälsundersökta utan anmärkning och som tillför nya gener till avelsbasen och utvärdera även hanar som inte blir utställda exteriört.

Genom att uppfödare har kontakt/samarbete med varandra för att följa respektive uppfödarens valpar som kan vara värdefulla i avelsarbetet. Även kontakter med avelskommittén för att få inavelsberäkningar gjorda eller användning av SKK's avelsdata för ändamålet.

Ett gott råd kan vara i det fall man parar en ung individ (hane eller tik), kan vara att kombinera med en äldre individ som hälsotestats fler gånger (hane eller tik).

Hälsa

Det mönster vi ser utifrån statistik från försäkringsbolag och hälsoenkäter är att Bichon Havanais är en frisk ras med få genetiska hälsoproblem.

Även om registreringarna har ökat de senaste åren, så har generellt inte hälsoproblemen ökat enligt vad som framkommit av inrapporterade hälsoundersökningar och officiellt registrerade ögonlysningar. Dock har antalet individer med diagnosen patellaluxation ökat. Ökningen beror delvis på att fler avelsdjur undersöks avseende patella.

Från enkäter och övrig fakta har framkommit att Bichon Havanais räknas som en frisk ras. Den tillhör den näst lägsta riskgruppen (bonusklassen) hos våra försäkringsbolag idag.

Vikt ska läggas på att behålla friskheten i rasen, genom att informera via rasträffar, i rasklubbens medlemstidning och via hemsidan om våra avelsmål och rekommendationer

Patellaluxation förekommer i rasen. Eftersom man anser det vara en ärftlig sjukdom i många fall, så bör alla avelsdjur patella testas före avel, tidigast vid 1 års ålder, men helst efter 1½ – 2 års ålder.

Katarakt är en grumling i ögats lins som kan vara ärftlig, men där arvs gången inte är fastställd i rasen. Det som kan göras för att undvika att avla på individ med katarakt är att ögonlysa alla avelsdjur (och rekommendera valpköpare att göra detsamma för att följa upp de kullar som föds) varje år inom ett år före parning upp till sex år. Detta eftersom katarakt kan uppstå vid olika åldrar. Den ärftliga sorten tenderar att uppstå före 6 års ålder.

Hjärta. Rasen har väldigt få fall av hjärtsjukdomar, men klubben väljer ändå att rekommendera undersökning där veterinären lyssnar på hjärtat innan avel. Det är en enkel och relativt billig undersökning, och innebär att avelsdjur blir undersökta i förebyggande syfte för att undvika framtida hälsoproblem.

Den senaste hälsoundersökningen finns att hitta på klubbens hemsida: www.bbhc.nu. På SKK:s avelsdatabas finns undersökningsresultat gällande ögonlysning samt patellaundersökning.

I avelsrådets verksamhetsberättelse redovisas varje år hur många avelsdjur som hälsoundersökts enligt de avelsrekommendationer som klubben har, samt i den årliga statistiken av alla kullar som görs presenteras alla resultat i förhållande till avelsmålen.

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Det finns uppskattningsvis ca 5500 Havanaiser i Sverige idag. Det är en ökande ras både i popularitet och antal, och därmed måste också avelsstrategierna vara tydliga och tillgängliga för uppfödare och hanhundsägare.

Rasen ökar i popularitet för varje år. Detta är både positivt och negativt. Bra för att Bichon Havanaisen är en ras med få hälsoproblem. Bra för att det ökar avelsbasen för framtida avel. Bra för att den till sin mentalitet är villig att samarbeta och "vara till lags", och på så sätt är en bra familje- och förstagångshund oavsett kön. Sämre för att det kan förekomma uppfödare som börjar avla på rasen utan att följa rekommendationerna på grund av ekonomiska skäl.

Klubben ska verka för att en ökad popularitet inte ska innebära att rasen får betala med ökade hälsoproblem i framtiden. Detta genom att noga följa upp RAS målen varje år på de kullar som föds och publicera resultaten på hemsidan.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik

Antalet individer med patellaluxation har ökat. Under år 2013 blev 90 % av 120 undersökta individer diagnostiserade med patella 0/0. 10 individer (8,3 %) blev diagnostiserade med patella grad 1 samt 2 individer (1,7 %) fick diagnosen patella grad 2.

271 havanaiser har blivit ögonlysta under 2013, 20 individer har haft någon slags anmärkning (7,4 %).

De flesta anmärkningar på ögon som vi noterat är inte allvarliga ur rasens synpunkt sett enligt veterinärerna. Om det finns osäkerhet ur avelssynpunkt angående någon anmärkning på ögonen rekommenderas att läsa texten på baksidan av ögonlysningsprotokollet, där beskrivningar finns angående avel vid olika ögon diagnoser, eller ta kontakt med avelsrådet.

Förekomst av reproduktionsproblem

I statistik som har sammanställts från försäkringsbolag och via rasklubbens egna enkäter så framkommer det att rasen inte har några problem med reproduktionsförmågan. Antalet ersatta kejsarsnitt i förhållande till antal kullar är försvinnande lågt. Vikt ska dock läggas vid att i avel endast använda individer med god reproduktionsförmåga, för att behålla det goda förhållande vi har.

Mål

Att prioritera avel med friska individer och att samtidigt öka urvalssäkerheten genom att prioritera avel med hundar som är hälsundersökta och friska.

Att minst 75 % av alla avelsdjur ögonlyses inom 1 år före parning.
SKK:s officiella databas används som underlag.

Att minst 75 % av alla avelsdjur är patellaundersökta 0/0 vid parning.
SKK's avelsdatabas samt inskickade resultat på hundar undersökta före 1/6- 2010 skall användas som underlag.

Att minska antalet individer med diagnosen patellaluxation med 2 procentenheter från 10 % (2013) till max 8 % år 2017.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Uppfödare uppmanas att aktivt uppmuntra valpköpare att ögonlysa sin hund vid några tillfällen, t ex 1, 3 och 6 års ålder för att kunna utvärdera avkomma som inte går i avel samt patellaundersöka sin hund efter 1 - 2 års ålder.
- Att i rastidningen och på hemsidan informera om och öka medvetandegraden om utveckling och forskning runt om i världen angående rasens sjukdomar.
- Att valpar som föds med defekter eller hundar som uppvisar sjukdomar upp till 1 års ålder rapporteras till avelsrådet. Även hundar som uppvisar sjukdom efter 1 års ålder bör rapporteras till avelsrådet.
- Att BBHC vart tredje år skickar ut hälsoenkät till valpköpare/ägare, sammanställer dessa och redovisar resultatet i rastidningen och på hemsidan

Eftersom man anser patellaluxation vara en ärftlig sjukdom i många fall, så bör alla avelsdjur patella testas före avel, tidigast vid 1 års ålder, men helst efter 1½ – 2 års ålder. Att i avel endast använda föräldradjur med patellaresultat 0/0.

Det som kan göras för att undvika att avla på individ med katarakt är att ögonlysa alla avelsdjur (och rekommendera valpköpare att göra detsamma för att följa upp de kullar som föds) varje år inom ett år före parning upp till sex år. Detta eftersom katarakt kan uppstå vid olika åldrar. Den ärftliga sorten tenderar att uppstå före 6 års ålder. De flesta anmärkningar på ögon som vi noterat är inte allvarliga ur rasens synpunkt sett enligt veterinärerna. Om det finns osäkerhet ur avelssynpunkt angående någon anmärkning på ögonen rekommenderas att läsa texten på baksidan av ögonlysningsprotokollet, där beskrivningar finns angående avel vid olika ögon diagnoser, eller ta kontakt med avelsrådet.

Mentalitet och bruksegenskaper

Den allmänna uppfattningen är att Bichon Havanais är en mentalt stabil hund. Den är en glad och samarbetsvillig ras som trivs med det mesta familjen sysslar med.

I rasstandarden kan man läsa;

”Rasen är synnerligen uppmärksam, vilket gör den lätt att träna den till vaksamhet. Till sättet är Bichon Havanais tillgiven och av naturen gladlynt, vänlig, charmig, munter och något av en clown.”

Det finns några få individer i rasen som är utbildade servicehundar. Det finns ett antal havanaiser som är viltspårshampions, och intresset ökar för spårträning. Havanaisen används också till agility, rallylydnad och freestyle.

Det finns totalt 19 Havanaiser som har en MH beskrivning per 2013 samt 8 som har genomfört BPH. I de hälsoenkäter som genomförts så har också frågor om mentalitet funnits med, och svaren visar att Havanaisen är en mentalt stabil hund som mycket väl passar in i beskrivningen i rasstandarden.

I det fall som en specifik enkät utformas för att undersöka mentaliteten hos sällskapshundar ställer sig BBHC positiv till att medverka i denna.

Nulägesbeskrivning

Ev. jaktprov, bruksprov, mentaltest, mentalbeskrivningar, enkätsvar

Det finns några få individer i rasen som är utbildade servicehundar. Det finns ett antal havanaiser som är viltspårshampions, och intresset ökar för spårträning. Havanaisen används också till agility, rallylydnad och freestyle.

Det finns totalt 19 Havanaiser som har en MH beskrivning per 2013 samt 8 som har genomfört BPH. I de hälsoenkäter som genomförts så har också frågor om mentalitet

funnits med, och svaren visar att Havanaisen är en mentalt stabil hund som mycket väl passar in i beskrivningen i rasstandarden.

Mål

Att behålla den mentala stabiliteten och bevara rasens glada lynne och samarbetsvillighet.

Strategier

Att till avelsdjur endast använda de som har en bra och rastypisk mentalitet.

Exteriör

Nulägesbeskrivning

Eftersom rasstandarden tillåter en mankhöjd mellan 21-29 cm så förekommer det stora skillnader i storlek. Utvecklingen de senaste åren har visat att rasen tenderar att bli större och större. Det är viktigt att bevara rasen som den dvärghund den är, och att individerna inte blir för stora i framtiden. Upplevelsen vid exteriöra bedömningar är att toleransen hos domarna är större för de individer som är närmare den högsta tillåtna mankhöjden än den lägsta. En möjlighet att påverka detta är vid domarkonferenser och liknande utbildningar för exteriördomare. Där bör visas upp exempel på bra individer av olika storlek inom rasstandarden.

Det framkommer vid exteriörbedömning att det finns en del individer med krokiga framben.

Med information som vi tidigare har fått från rasklubben i USA (Havanese Club Of America) så blev vi uppmärksammade på att *chondrodysplasi* (eller krokiga framben) är relativt utbredd i rasen. Detta är något som vi måste tänka på även här i Sverige, då det visat sig genom utställningskritiker under åren och genom egna observationer att det förekommer även här.

Mål

Att fler bra individer på den mindre sidan av standarden blir premierade på exteriörbedömning.

Att till avel prioritera individer med raka framben

Strategier

I rasstandarden för Bichon Havanais så är kravet för framben att de ska vara "raka och parallella".

Genom att fotografera Havanaisens front i våt, intvålad päls, så kan man se att många av dem har krokiga framben, ibland mycket litet, ibland mer och ibland mycket.

Detta är ett fel gentemot rasstandarden och bör tas hänsyn till när det gäller våra avelsdjur. Mycket krokiga ben kan orsaka smärta hos hunden och kan i sällsynta fall innebära behov av kirurgiskt ingrepp.

Summering

BBHC's avelsrekommendationer:

- Att till avel använda endast friska individer, mentalt och fysiskt
- Avelsdjur bör ögonlysas ca 1 gång per år (med början vid ett års ålder upp till minst 6 års ålder).
- Ögonlysningen skall vid parning inte vara äldre än 1 år.
- Att endast använda avelsdjur utan symptom på ärftliga ögonsjukdomar. Vissa diagnoser förhindrar dock inte avel. Se baksidan av ögonlysningsprotokollet för rekommendationer.
- Avelsdjur bör patellaundersökas palpatoriskt en gång efter 1- 2 års ålder.
- Att inte använda individer i avel som inte har patellastatus 0/0.
- Den rekommenderade inavelsgraden på en enskild kull bör vara högst 5 %.
- Uppfödare bör observera och prioritera avel på individer med raka framben.
- Att öka obesläktade individer (genom import och/eller att prioritera parningar mellan individer som är obesläktade) och att helst inte upprepa samma kombination fler gånger än en.
- Att inte para en tik före 22 månaders ålder. Att en tik inte får ha mer än 5 kullar enligt SKK's grundregler.
- Att inte använda en hanhund i avel innan han har uppnått ålder för hälsotester som ögonlysning och patellaundersökning.
- Att som uppfödare via sina valpköpare kontinuerligt utvärdera avkomman gällande ögonlysning, patella- och hjärtundersökning.

Källhänvisningar

- SKK's avelsdata
- Hälsoenkät 2011